

ครรช...ความท้าทายที่ต้องเดินหน้าสู่

นำเสนอด้วย : 19 พ.ค. 2566

ข่าวการทุจริตในแวดวงการศึกษา เป็นที่จับตามองอยู่หลายครั้งว่า ทำไม่ถึงมีเหตุการณ์เช่นนี้เกิดขึ้น ทั้งทุจริตอาหารกลางวัน นำโรงเรียน การจัดซื้อจัดจ้าง การก่อสร้าง การจัดซื้อหนังสือ ตำรวจ วัสดุและครุภัณฑ์ทางการศึกษา การรับนักเรียนเข้าสถานศึกษา หรือที่เรารู้จักกันว่า แบะเจียะ การเพิ่มจำนวนเงินการอื้นก๊อกเรียนแล้วเรียกรับเงิน รวมถึงการทุจริตเวลาทำงาน ไม่ได้มีเฉพาะเจ้าหน้าที่ ทำงานสาย เลิกงานก่อน หรือออกไปดำเนินการอื่นในระหว่างการทำงาน และการทุจริตซื้อขายงานวิจัยเพื่อตำแหน่งทางวิชาการ การผูกขาดอำนาจและการสร้างเครือข่ายอุปถัมภ์ในสถาบันอุดมศึกษา เป็นต้น

สถานการณ์การทุจริตของระบบการศึกษาไทยในกระทรวงศึกษาธิการ จำแนกได้ 3 ปัจจัยสำคัญ คือ ปัจจัยเรื่องการทุจริตเชิงนโยบาย ที่มาระบบท่องการทางการเมืองไทยด้วยอิทธิพลจากนักธุรกิจการเมือง ปัจจัยเรื่องตัวบุคคล ซึ่งเป็นการทุจริตโดยตั้งใจและทุจริตที่เกิดจากความไม่รู้ไม่ตั้งใจ และปัจจัยเรื่องโอกาสที่อาจก่อให้เกิดการทุจริต เป็นการควบคุมภายในที่บ่งพร่องจากการดำเนินการตรวจสอบของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน (สตง.)

ลาสุดนักวิชาการอย่าง รศ.ดร.อนุสรณ์ ธรรมใจ อธิบดีกรมการพัฒนาคุณภาพ
สภากาชาดไทยและอดีตผู้อำนวยการสำนักพัฒนานโยบายสาธารณะ สำนักนายกรัฐมนตรี
และอดีตประธานอนุกรรมการจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติฯ ได้ตั้งข้อสังเกตผ่านบุคลากรที่เผยแพร่ทางสื่อออนไลน์
โดยระบุว่า ประเทศไทยกำลังเผชิญวิกฤตการณ์ครัวปัชันในวงการศึกษา ที่ทำใหคนไทยอ่อนแลง
และทำลายการพัฒนาทรัพยากรัมมุษย์ของสังคมไทย
ดังนั้นจึงต้องหยุดยั้งปัญหากรุงเทพฯ รัฐศาสตร์ครัวปัชันในระบบการศึกษาด้วยการเปลี่ยนระบบการบัญชาและระบบการ
เงินเพื่อการศึกษาใหม่ โดยได้เสนอแนะแนวทาง 8 ข้อเพื่อแก้ปัญหาวิกฤตทางการศึกษา โดย 1 ใน 8 นั้น
รศ.ดร.อนุสรณ์

ได้เสนอให้หยุดยั้งการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการศึกษาไทยด้วยการเปลี่ยนแปลงวิธีการจัดการงบประมาณใหม่เป็น Demand-side Financing มากขึ้นและทำการอุดหนุนสวัสดิการการศึกษาต่าง ๆ

ผ่านสถาบันครอบครัวและนักเรียน เป็นหลัก โดยเฉพาะระบบจัดซื้อจัดหาอาหารของโรงเรียนจะต้องได้อาการที่มีคุณภาพ และมีคุณค่าทางโภชนาการ ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับเด็กนักเรียนทุก ๆ คน ทั้งนี้ยังมองว่าการศึกษาจะเป็นปัจจัยสำคัญที่ช่วยผลักดันเศรษฐกิจให้มีการพัฒนาอย่างรวดเร็วและยั่งยืนด้วยการพัฒนาการศึกษาใน 3 มิติใหญ่ๆ ไป พร้อม ๆ กัน คือ มิติด้านปริมาณ มิติด้านคุณภาพ และมิติด้านความเหลื่อมล้ำ

ทั้งนี้ ในบทความยังไสดีให้เห็นว่า ปัญหาวิกฤติทางการศึกษาบางส่วนสามารถแก้ไขได้ด้วยการกระจายอำนาจ กระจายบประมาณทางการศึกษาไปยังพื้นที่ต่าง ๆ มากขึ้น และลดสายบุ้งคับบัญชาในกระทรวงศึกษาธิการลงมาให้เป็นองคกรระนาบรวมมากขึ้น เพื่อความคล่องตัวและลดขั้นตอนอันลากยาวของระบบราชการ รวมทั้งนโยบายหรือมาตรการต่าง ๆ ต้องคำนึงถึงผลกระทบต่อตัวนักเรียนนักศึกษาเป็นสำคัญและต้องเป็นกระบวนการที่เกิดจากการมีส่วนรวมของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งหมด

จากบทความนี้จะเห็นถึงช่องโหว่ของระบบการศึกษาไทยที่เอื้อต่อการใช้ประโยชน์
ใช้อำนาจเพื่อทำการทุจริตในหลากหลายรูปแบบ จนกล้ายเป็นปัลมหาราชาซึ่งที่ประเทศไทยยังแก้ได้ไม่หมด

ในเรื่องนี้กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันในวงการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง แต่การปรับโดยยกหันหันอาจจะไม่ได้ผลทันใจ ดังนั้น การเดินหน้าแก้ไขปัญหานี้จะต้องใช้วิถีทางป้องป្លាមอย่างมีประสิทธิภาพ โดยกระทรวงศึกษาธิการได้นำแผนปฏิบัติการติดตามการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ.2566-2570) และแผนป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ กระทรวงศึกษาธิการ ระยะ 5 ปี (พ.ศ.2566-2570) มาขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรม เพื่อให้สอดคล้องกับทิศทางการดำเนินการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ ฉะนั้นนโยบายสำคัญซึ่งจะส่งผลให้การทุจริตในการปฏิบัติราชการของทุกส่วนราชการในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการลดน้อยลง

สำหรับแผนปฏิบัติการป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบประจำปีงบประมาณ 2566 กระทรวงศึกษาธิการจะใช้ 2 แนวทาง ในการดำเนินงาน โดยปลูกฝังวิธีคิด ปลูกจิตสำนึก ให้ความธรรมและพฤติกรรมซื่อสัตย์ รวมถึงป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อให้เกิดการปฏิบัติจริงในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ของกระทรวงศึกษาธิการได้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายผ่านการรู้ขับเคลื่อนโครงการและกิจกรรม เพื่อให้เด็กและเยาวชนมีพูดคุยเรื่องความซื่อสัตย์สุจริตอย่าง 80 คดีทุจริตภาพรวมลดลงร้อยละ 10 และจำนวนขอร้องเรียนเจหนาที่ลดลงร้อยละ 10 ถือเป็นการรู้ทำงานเชิงรุก เพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบที่จะเห็นผลได้ในไม่ช้า

ส่วนแนวทางการป้องกันการทุจริตคอร์รัปชันในสถานศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เน้นย้ำผู้บริหารทุกภาคส่วนในทุกพื้นที่ให้ดำเนินการทุกเรื่องอย่างโปร่งใส่ในทุกมิติมาโดยตลอด เพราะสถานศึกษาถือเป็นตนแบบการทำงานเรื่องการศึกษาของเยาวชนในอนาคต โดยหากเกิดกรณีทุจริตในสถานศึกษาเกิดขึ้นก็จะมีกระบวนการตรวจสอบและดำเนินมาตรการป้องกันอย่างถึงที่สุด ซึ่งหากมีการทุจริตเกิดขึ้นจริงก็ต้องดำเนินการทำทุกอย่างทันที

ที่ผ่านมา การทุจริตของผู้บริหารในสถานศึกษามีการซื้อขายความผิดให้เห็นเยอะมาก ส่วนใหญ่มาจากความร่วมมือร่วมใจของประชาชนในชุมชน STRONG ประจำพื้นที่ ซึ่งได้ช่วยสอดส่องเฝ้าระวังการทุจริตอย่างเคร่งติดเหนี่ยวแน่น ดังเช่น กรณีของอดีตผู้อำนวยการโรงเรียนนาทุ่ม อ.ทากะ จ.สุราษฎร์ธานี ถูกจับกุมในความผิดฐานละเว้นการปฏิบัติหน้าโดยมิชอบ ซึ่งถือเป็นความผิดวินัยร้ายแรงทั้งทุจริตอาหารกลางวัน การจัดซื้อจัดจ้างระบบไฟฟ้าและการก่อสร้างถนนในโรงเรียน เป็นต้น

อีกประเด็นที่มักพบได้บ่อยและเป็นข่าวหน้าหนึ่งอยู่บ่อยครั้ง นั่นคือ เรื่องของการรับเงินแบ่งเจี้ยง ฝากเด็กเข้าเรียนเป็นการศึกษา 2566 เป็นเรื่องสำคัญที่ทางสำนักงาน ป.ป.ช. จับติดอยู่ทุกปี และยังได้สั่งการให้ ป.ป.ช. ในส่วนภูมิภาคทั่วประเทศ ติดตามเฝ้าระวังปัญหาการทุจริตการรับเงินแบ่งเจี้ยงในสถานศึกษาอย่างใกล้ชิด ขณะที่กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการกำชับให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สพฐ.) ดูแลการรับนักเรียนในปีการศึกษา 2566 ให้เป็นไปด้วยความสุจริต โปร่งใส โดยต้องไม่ให้เกิดการเรียกรับเงินแบ่งเจี้ยงแลกที่นั่งเรียน ซึ่งหากมีการร้องเรียน ทางกระทรวงศึกษาธิการก็จะตรวจสอบเบื้องต้นตามระเบียบขั้นสูงสุด เช่นกัน

ด้านการดำเนินการเพื่อป้องกันการทุจริตของกระทรวงศึกษาธิการในปัจจุบัน ได้มีการประกาศเจตนาร่วมต่อต้านการทุจริต และนโยบาย No Gift Policy ด้วยแนวคิด กระทรวงศึกษาธิการโปร่งใส ไม่ทำ ไม่ทน ไม่เจาย ต่อการทุจริต (MOE TRUST & Zero Tolerance) และเดินหน้าทำงานเพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีของการสร้างวัฒนธรรมสุจริตที่จะช่วยหลอกลวงให้เด็กและเยาวชนไทยได้ ตระหนักรู้และประพฤติปฏิบัติหน้าที่ด้วยหัวใจต้านทุจริต โดยทางเต็มภาคภูมิ นับเป็นความพยายามอันก้าว一大步 ที่ทางกระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งมั่นในการลด ละ สภาฯ การทุจริตคอร์รัปชันในแวดวงการศึกษา

ซึ่งคงต้องวัดผลกันอีกทีว่า นาน้อยนายนโยบายและมาตรการเหล่านี้จะสามารถเสริมสร้างปลูกฝังทัศนคติต้านทุจริตได้สำเร็จเห็นผลชัดเจนหรือไม่

อย่างไรก็ตามกรุ๊งทรงศึกษาฯ ยังได้ทำงานร่วมกับสำนักงาน ป.ป.ช.

ในการส่งเสริมให้เกิดการสร้างนวัตกรรมด้านทุจริตที่เน้นความโปร่งใสผ่านหลักสูตรด้านทุจริตศึกษาที่ทางสำนักงาน ป.ป.ช. ได้พัฒนาขึ้นมา เพื่อสร้างองค์ความรู้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ

ถือเป็นอีกหนึ่งเรื่องสำคัญที่ซึ่งให้เห็นถึงความสามารถของประเทศไทยในการเรียนรู้ได้ใช้งานจริงในสถานศึกษา ทุกระดับจะช่วยสร้างแรงขับเคลื่อนอันทรงพลังในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตที่เข้มแข็งได้

นอกจากนี้ สำนักงาน ป.ป.ช. ยังได้มุ่งสร้างสังคมสุจริต

ซึ่งจะเป็นแนวทางเพื่อป้องกันการทุจริตอย่างยั่งยืน โดยมุ่งเน้นการปรับพฤติกรรม “คน”

ด้วยการบุกฝึกวิธีคิดในกลุ่มเป้าหมายเด็กและเยาวชนเพื่อปฏิรูปคนรุ่นใหม่ให้มีจิตสำนึกรักภารกิจเพื่อสร้างพลังร่วมในการแก้ไขปัญหาภารกิจและประพฤติมิชอบ ตอบไปในอนาคตและการปรับ “ระบบ”

โดยการสร้างนวัตกรรมการต่อต้านการทุจริต

เพื่อให้การดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐมีความโปร่งใสตรวจสอบได้ในทุกขั้นตอนการดำเนินงาน

เท่านั้นพลวัตของการทุจริตผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในการตรวจสอบ แจ้งข้อมูล

และซึ่งเป้าประสงค์การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ซึ่งจะนำไปสู่การลดจำนวนคดีทุจริตและประพฤติมิชอบในหน่วยงานภาครัฐได้ อีกส่วนคือการปราบปรามการทุจริต ได้มุ่งเน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพของกระบวนการและกลไกการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิ

ชอบ ทั้งในด้านการดำเนินคดีทุจริตมีความรวดเร็ว เนี่ยนขาด เป็นธรรม

และการพัฒนาปรับปรุงมาตรฐานการทางกฎหมายเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการปราบปรามการทุจริตให้ได้ผลและมีประสิทธิภาพ ทั้งนี้ยังได้กำหนดเป้าหมายการพัฒนาในระยะเวลา 20 ปี ประเทศไทยปลอดภัยจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ

โดยใช้ดัชนีการรับรู้การทุจริตในปี 2580 อยู่ในอันดับ 1 ใน 20 ไม่ต่ำกว่า 73 คะแนน

ปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ไม่ใช่แค่เรื่องที่คุยกันแล้วปัญหาจะหมดไป

แต่ต้องขัดให้สิ้นเชิงด้วยการเสริมสร้างจิตสำนึกรักภารกิจและค่านิยมในความซื่อสัตย์สุจริต

ซึ่งถือเป็นแนวทางที่มีระดับความสำเร็จสูงสุดในการแก้ไขปัญหาการทุจริตในภาคการศึกษา

และต้องจับตามองต่อไปว่าเป้าหมายที่วางไว้กับแผนการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการ

จะทำให้ภาพการทุจริตคอร์รัปชันในระบบการศึกษาไทยลดน้อยลงไปได้มากน้อยเพียงใด

ซึ่งจะเป็นอีกหนึ่งบทพิสูจน์ว่าไทยสามารถบริหารจัดการกับปัญหานี้ได้

หากมุ่งมั่นปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาคการศึกษาอย่างจริงจัง

เพราะอย่างน้อยๆ ที่ได้รับประโยชน์มากที่สุดก็คือ

เด็กและเยาวชนไทยที่จะเติบโตไปเป็นผู้ใหญ่ที่ดีของสังคมในอนาคตที่มีกaltung ระบบการเรียนการสอนที่มีศักยภาพ โปร่งใส และเท่าเทียมกัน ซึ่งจะเป็นกลไกสำคัญที่จะทำให้การศึกษาไทยหลุดพนวนจากการทุจริตคอร์รัปชันได้อย่างยั่งยืน

รายการอ้างอิง

- <https://aced.nacc.go.th/about>
- <https://www.thailandplus.tv/archives/644008>
- [การป้องกันการทุจริตในหน่วยงาน](#)
- [มาตรการส่งเสริมคุณธรรมและความโปร่งใสภายในหน่วยงาน](#)
- <https://www.moe.go.th/360-deliver-policy/>

ที่มา สำนักงาน ป.ป.ช.